

Замковий Ростислав Володимирович,
аспірант Інституту законодавства Верховної Ради України,
м. Київ
ORCID 0000-0001-9378-6839

НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ УПРОВАДЖЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ З ВИКОРИСТАННЯМ СТАНДАРТІВ ISO

УДК 351

doi:10.34213/tp.19.02.12

Запропоновано науково-практичні рекомендації з упровадження цілей сталого розвитку з використанням стандартів ISO, що визначається певною системою індикаторів для структурованої й узгодженої підтримки стійкого, розумного і адаптивного управління спільнотами. Зокрема, усі цілі й завдання, що мають відношення до упровадження та реалізації системи менеджменту сталого розвитку, зорієнтовано на цілі ООН у галузі сталого розвитку та їхню потенційну можливість виконання в спільнотах; усі стратегії, програми, проекти, плани і послуги необхідно спрямовувати на досягнення цілей з урахуванням завдань. Наведено приклади завдань щодо реалізації цілей сталого розвитку в спільнотах.

Ключові слова: державне управління, стандартизація, стандарти ISO, цілі сталого розвитку.

Постановка проблеми. Вибір сталого розвитку є глобальним, водночас можливості досягнення цього в різних країнах і регіонах різні. Тому досягнення сталого розвитку в суспільстві відрізняється за контекстом і змістом, що передбачає відображення попередніх умов, пріоритети і потреби, особливо в соціальному середовищі; наприклад соціальну рівність, культурну ідентичність і традиції, спадщину, здоров'я, безпеку і комфорт людей, соціальну інфраструктуру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті проаналізовано стратегії розвитку, нормативні та супровідні документи Міжнародної організації зі стандартизації [8–25]; публікації сучасних вітчизняних науковців, які досліджують широке коло питань стосовно метрології, стандартизації, питань технічного регулювання, гармонізації стандартів, зокрема: Г. Заворітня [1], Д. Луценко [1], І. Мишак [2], В. Хільчевський [3], М. Забокрицька [3], Р. Кравчинський [3] та ін.; праці зарубіжних авторів, які досліджують глобалізаційні аспекти стандартизації, зокрема: Емі А. Келлі [4], А. Навроцький [5], Д. Перселл [6], Г. Кушнір [6], Д. Камерон [7].

Мета статті цієї статті – запропонувати науково-практичні рекомендації упровадження цілей сталого розвитку з використанням стандартів ISO.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи економічні, соціальні та екологічні аспекти розвитку, необхідним стає упровадження системи менеджменту сталого розвитку, що потребує певних індикаторів для структурованої й узгодженої підтримки стійкого, розумного й адаптивного управління спільнотами, з орієнтацією:

- на створення й досягнення консенсусу щодо сталого розвитку;
- підвищення стійкості та сприйняття стратегій, програм або планів, що виконуються під відповідальність спільноти, або на території, якої вони стуються;
- покращання місцевого середовища, побудову спільноти, що може краще передбачати стихійні лиха, економічні шоки і зміни клімату і пристосовуватися до них;
- взаємодію між різними суб'єктами за допомогою комплексного підходу.

© Замковий Р. В., 2019

Також важливим щодо упровадження системи менеджменту сталого розвитку є залучення зацікавлених сторін через процес, у якому задіяно безліч учасників, наприклад у формі партнерства учасників, участі громадськості, співпраці на базі спільноти.

За допомогою стандартів, розроблених міжнародною організацією зі стандартизації, встановлюються вимоги до системи менеджменту сталого розвитку, користуючись комплексним підходом і з перспективою забезпечити узгодженість із політикою сталого розвитку в спільнотах, зокрема для створення організаційної структури та забезпечення ресурсів, необхідних для підтримки менеджменту екологічних, економічних і соціальних аспектів розвитку.

Водночас стандарти системи менеджменту сталого розвитку ISO можуть застосовуватися до спільнот усіх розмірів, структур і типів у розвинених країнах і країнах, що розвиваються на місцевому, регіональному або національному рівнях і в певній міській або сільській місцевості, на відповідному рівні їхньої відповідальності.

Система менеджменту сталого розвитку в спільнотах повинна сприяти здійсненню гармонізованих, комплексних та інтегрованих підходів до сталого розвитку відповідно до цілей і завдань.

Для цього необхідно ідентифікувати, розглянути і документально підтвердити всі цілі й завдання, що мають відношення до упровадження та реалізації системи менеджменту сталого розвитку з орієнтацією на цілі ООН у галузі сталого розвитку (особливо Ціль 11: “зробити міста і поселення людей інклюзивними, безпечними, адаптивними і стійкими”) та їхні потенційні можливості виконання в спільнотах.

Наприклад, визначимо шість цілей менеджменту сталого розвитку, яким можуть бути:

- 1) привабливість;
- 2) збереження й оздоровлення навколишнього середовища;
- 3) адаптивність;
- 4) відповідальне використання ресурсів;
- 5) згуртованість суспільства;
- 6) добробут;

і наведемо приклад завдань реалізації їх у спільнотах у вигляді таблиці.

Враховуючи інформацію, наведену в таблиці, і те, що з часом цілі й завдання змінюються або виникають нові – усі стратегії, програми, проекти, плани і послуги необхідно спрямовувати на досягнення шести цілей і враховувати завдання.

Якщо у спільнотах потрібно розглянути додаткові або альтернативні завдання, для визначення їхньої релевантності та своєчасності необхідним стає проведення ітеративного перехресного аналізу цілей і завдань. У цьому випадку за допомогою низки питань можна визначити ті з них, що стосуються справи і підходять для вирішення поставлених завдань, наприклад:

– Чи становить це завдання інтерес/чи має значення для зацікавлених сторін?

– Чи є ймовірність, що це завдання зробить великий внесок у стабільність спільноти?

– Чи перебуває це завдання у владі або сфері впливу цієї спільноти?

– Чи має співтовариство кошти для розгляду цього завдання, наприклад за допомогою своїх стратегій, програм, проектів, планів і послуг?

– Чи є технічна можливість розгляду цього завдання?

- Чи буде розгляд цього завдання екологічно, економічно і фінансово обґрунтованим?
- Чи є людські, фінансові та природні ресурси для розгляду цього завдання?
- Чи є розгляд цього завдання вимірюваним?

Цілі сталого розвитку та приклади завдань
щодо їхньої реалізації у спільнотах

<i>Цілі сталого розвитку</i>	<i>Приклади завдань їхньої реалізації</i>
Привабливість	Звернення до громадян інших зацікавлених сторін, наприклад інвесторів щодо культурних цінностей; приналежності місця; відчуття ідентичності
Збереження й оздоровлення навколишнього середовища	Покращання екологічних показників, включаючи зниження викидів парникових газів; захист, відновлення й розширення біорізноманіття та послуг екосистеми, включаючи захист екосистем, різноманіття тварин і рослин, міграцію тварин, а також генетичну різноманітність; зниження небезпеки для здоров'я
Адаптивність	Пом'якшення наслідків зміни клімату та/або адаптація до нього; готовність до економічних потрясінь і стресів; соціальний розвиток
Відповідальне використання ресурсів	Споживання, розподіл, поліпшення, керування земельними ресурсами; відновлення, повторне використання та рециклінг матеріалів; заклопотаність браком всіх типів ресурсів (природних, людських, фінансових); стійке виробництво, зберігання і транспорт
Згуртованість суспільства	Культура: діалог із зовнішніми сторонами, що не обмежені кордонами: справедливість; спадщина; соціальна відповідальність; інклюзивність: усунення нерівності; вкоріненість: почуття приналежності й соціальна мобільність
Добробут	Доступ до можливостей: творчість, освіта; щастя; здорове навколишнє середовище; поліпшення людських ресурсів: життєздатне місто; процвітання: якість життя; безпека; впевненість у собі; достаток

На підставі відповідей на зазначені вище запитання можна оцінити значущість завдання і рівень впливу спільноти під час переведення цього завдання з розряду найбільш значущих до найменш значущих.

Усі завдання можна оцінити значеннями індикаторів і метрики, що містяться у стандартах ISO 37101:2016; ISO 37120:2014 та ISO/TS 37151:2015. Також використання цих стандартів дає можливість, наприклад (ISO 37101):

- створити конкретну структуру в спільності (громаді), яка має повноваження керувати сталим розвитком;
- з акцентом на залучення всіх зацікавлених сторін визначити та упродувати стратегію сталого розвитку з відображенням потреб спільноти;
- використати принципи і методики, які включено до стандарту, що відбивають передову міжнародну практику щодо сталого розвитку та сумісні з розвитком у цьому секторі;
- визначити важливість спільного досягнення цілей, реалізації стратегій і термінів їхнього досягнення – це дає більшу візуалізацію широкому спектру зацікавлених сторін щодо підходу сталого розвитку, прийнятого спільнотою (громадою).

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Таким чином, упровадження цілей сталого розвитку з використанням стандартів ISO визначається певною системою індикаторів для структурованої й узгодженої підтримки стійкого, розумного й адаптивного управління спільнотами. Зокрема, всі цілі й завдання, що мають відношення до упровадження та реалізації системи менеджменту сталого розвитку, зорієнтовано на цілі ООН у галузі сталого розвитку та їхню потенційну можливість виконання в спільнотах; всі стратегії, програми, проекти, плани і послуги необхідно спрямовувати на досягнення цілей з урахуванням завдань.

Усі завдання можна оцінити значеннями індикаторів і метрики, що містяться у стандартах ISO 37101:2016; ISO 37120:2014 та ISO/TS 37151:2015. Водночас, якщо в спільнотах потрібно розглянути додаткові або альтернативні завдання, для визначення їхньої релевантності та своєчасності необхідним стає проведення ітеративного перехресного аналізу цілей і завдань.

Список використаних джерел

1. Заворітня Г., Луценко Д. Як виконати угоду з ЄС? Технічне регулювання та стандартизація. Інфографіка. URL: <http://www.eurointegration.com.ua> (дата звернення : 24.01.2019).
2. Мишак І. М. Деякі питання удосконалення контрольної функції парламенту. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2010. № 3. С. 37–43.
3. Хільчевський В. К., Забокрицька М. Р., Кравчинський Р. Л. Екологічна стандартизація та запобігання впливу відходів на довкілля. Київ : Київ. ун-т, 2016. 192 с.
4. Amy L. Kelly, Standardization, Assessment, and Globalization. *Thresholds Volume 41, Issue 1* (Spring, 2018). P. 43–50.
5. Axel Nawrocki, The Smpact of Snternational Standardization, URL: <https://www.directionsmag.com/article/3172> (дата звернення : 26.02.2019).
6. Donald Purcell, Gary Kushnier. Globalization and Standardization. *Globalization and Standardization*. March/April 2016 issue. URL: <https://www.standardsuniversity.org/e-magazine/august-2016-volume-6/globalization-and-standardization/> (дата звернення : 27.02.2019).
7. Cameron, Diane, Globalization and standards...a liberalization of trade and the potential for a regulatory race to the top (MIT, Diane Cameron) MIT, URL: <http://dspace.mit.edu/handle/1721.1/41764> (дата звернення: 26.02.2019).
8. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standards.html> (дата звернення : 25.02.2019).
9. ISO 20400, Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html> (дата звернення : 27.02.2019).
10. ISO 37001, Anti-bribery management systems. URL: <https://www.iso.org/iso-37001-anti-bribery-management.html> (дата звернення : 25.02.2019).
11. ISO 26000:2010, Guidance on social responsibility. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html> (дата звернення : 25.02.2019).
12. ISO 20400, Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html> (дата звернення : 25.02.2019).

13. ISO 37101. Sustainable development in communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037101> (дата звернення : 7.03.2019).
14. ISO 50001. Energy management. URL : <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2050001> (дата звернення : 11.03.2019).
15. ISO 45001. Occupational health and safety management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2045001> (дата звернення : 12.03.2019).
16. ISO 44001. Collaborative business relationship management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2044001> (дата звернення : 12.03.2019).
17. ISO Strategy 2016-2020. URL: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso_strategy_2016-2020.pdf (дата звернення : 25.02.2019).
18. ISO 37120. Sustainable cities and communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037120> (дата звернення : 15.03.2019).
19. ISO 37122. Sustainable cities and communities - Indicators for smart cities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037122> (дата звернення : 15.03.2019).
20. ISO 37123. Sustainable cities and communities - Indicators for resilient cities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037123> (дата звернення : 15.03.2019).
21. ISO 22313. Societal security – Business continuity management systems – Guidance. URL: <https://www.iso.org/standard/50050.html> (дата звернення : 15.03.2019).
22. ISO/TS 37151:2015. - Smart community infrastructures – Principles and requirements for performance metrics. URL: <https://www.iso.org/standard/61057.html> (дата звернення : 16.03.2019).
23. ISO 14055. Environmental management – Guidelines for establishing good practices for combatting land degradation and desertification. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014055> (дата звернення : 16.03.2019).
24. ISO 19600. Compliance management systems – Guidelines. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2019600> (дата звернення : 16.03.2019).
25. ISO 37000. Guidance for the Governance of Organizations. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037000> (дата звернення : 16.03.2019).

References

1. Zavoritnia, G., Lutsenko, D. Yak vykonaty uhotu z YES? Tekhnichne rehulyuvannya ta standartyzatsiya. Infografika. URL: <http://www.eurointegration.com.ua> [in Ukrainian].
2. Myshchak, I.M. (2010). Deyaki pytannya udoskonalennya kontrolnoyi funktsiyi parlamentu [Some Issues of the Improvement of the Parliament's Control Function]. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoyi Rady Ukrainy - The Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 3, 37–43 [in Ukrainian].
3. Khilchevsky, V., Zaboritskaya, M., Kravchinsky, R. (2016). Ekolohichna standartyzatsiya ta zapobihannya vplyvu vidkhodiv nadovkillya. Kyiv: Kyiv University [in Ukrainian].
4. Amy, L. Kelly (2018). Standardization, Assessment, and Globalization. *Thresholds*, 1 (Spring, 2018), 43–50.
5. Nawrocki, A. (2005). The Smpact of Snternational Standardization. URL: <https://www.directionsmag.com/article/3172> [in Germany].
6. Purcell, D., Kushnier, G., (2016), Globalization and Standardization. *Globalization and Standardization*. March/April 2016. URL: <https://www.standardsuniversity.org/e-magazine/august-2016-volume-6/globalization-and-standardization/>
7. Cameron, D. (2007). Globalization and standards: the liberalization of trade and the potential for a regulatory race to the top (MIT, Diane Cameron) MIT. URL: <http://dspace.mit.edu/handle/1721.1/41764> .
8. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standards.html>
9. ISO 20400. Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html>
10. ISO 37001. Anti-bribery management systems. URL: <https://www.iso.org/iso-37001-anti-bribery-management.html>
11. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html>
12. ISO 20400. Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html>
13. ISO 37101. Sustainable development in communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037101>
14. ISO 50001. Energy management. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2050001>

15. ISO 45001. Occupational health and safety management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2045001>
16. ISO 44001. Collaborative business relationship management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2044001>
17. ISO Strategy 2016-2020. URL: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso_strategy_2016-2020.pdf
18. ISO 37120:2014. Sustainable cities and communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037120>
19. ISO 37122. Sustainable cities and communities - Indicators for smart cities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037122>
20. ISO 37123. Sustainable cities and communities -- Indicators for resilient cities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037123>
21. ISO 22313. Societal security - Business continuity management systems – Guidance. URL: <https://www.iso.org/standard/50050.html>
22. ISO/TS 37151:2015. Smart community infrastructures - Principles and requirements for performance metrics. URL: <https://www.iso.org/standard/61057.html>
23. ISO 14055. Environmental management - Guidelines for establishing good practices for combatting land degradation and desertification. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014055>
24. ISO 19600. Compliance management systems – Guidelines. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2019600>
25. ISO 37000. Guidance for the Governance of Organizations. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037000>

Zamkovyj R. V., *Postgraduate Student, Legislation Institute of The Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv*
ORCID 0000-0001-9378-6839

SCIENTIFIC AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IMPLEMENTATION USING STANDARDS ISO

The article proposes scientific and practical recommendations for the sustainable development goals implementation using ISO standards, defined by a specific indicator system for structured and consistent support for sustainable, intelligent and adaptive community management. In particular, all goals and tasks related to the sustainable management system implementation are oriented towards the United Nations goals in the field of sustainable development and their potential for implementation in communities; all strategies, programs, projects, plans and services need to be directed towards goal-based goals.

All tasks can be estimated by the values of the indicators and metrics contained in the standards of ISO 37101:2016; ISO 37120:2014 and ISO/TS 37151:2015. Also, the use of these standards enables: to create a specific community structure (community) that has the authority to manage sustainable development; with a focus on engaging all stakeholders to identify and implement a sustainable development strategy that reflects the needs of the community; use the principles and methodologies included in the standard that reflect the best international practice of sustainable development and are compatible with the development in this sector; to identify the importance of jointly solving the goals, strategies and timing for achieving them - this provides a wider visualization of a wide range of stakeholders regarding the community approach to sustainable development.

At the same time, if communities need to consider additional or alternative tasks, iterative cross-reference analysis of goals and objectives is necessary to determine their relevancy and timeliness.

The article provides examples of tasks for the sustainable development in communities goals realization, in particular, a number of issues that help to determine what is relevant to the case and are suitable for solving the tasks, which makes it possible to assess the significance of the task and the level of the community influence in translating this task from most important in the least important.

Key words: public administration, standardization, ISO standards, goals of sustainable development.

Надійшла до редколегії 15.05.2019 р.